

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 7C/36/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114233164
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dana Farkášová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2015:8114233164.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Danou Farkášovou v právnej veci navrhovateľa Quantum Credit a. s., so sídlom Ružová dolina 25, 821 09 Bratislava, IČO: 47 248 980, právne zastúpeného PERSPECTA Legal, s. r. o., so sídlom Ružová dolina 25, 821 09 Bratislava, IČO: 36 668 745, proti odporcovi Š. Y., nar. XX.X.XXXX, naposledy bytom Ľ. XX, XXX XX Ľ., toho času na neznámom mieste, zastúpeného R. M., súdnou tajomníčkou Okresného súdu Vranov nad Topľou, v konaní o zaplatenie 248,95 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

- I. Návrh navrhovateľa zamieťa.
- II. Náhradu trov konania účastníkom nepriznáva.

odôvodnenie:

Navrhovateľ návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 19. Decembra 2014 žiadal, aby súd odporcu zaviazal zaplatiť mu sumu vo výške 248,95 eur spolu s úrokom z omeškania, ako aj trovy konania. Návrh vo veci samej odôvodnil tým, že odporca spolu s právnym predchodcom navrhovateľa uzatvorili dňa 28. Septembra 2007 Zmluvu o pripojení, predmetom ktorej bolo poskytnutie mobilných hlasových služieb a odporcovi bol poskytnutý program FIX. Dňa 9. Septembra 2009 právny predchodca navrhovateľa a odporca uzatvorili Dodatok k Zmluve o pripojení, predmetom ktorého bolo poskytnutie zľavy na využívanie služby mobilný telefón SONY ERICSSON W395 v lehote viazanosti 25 mesiacov. Podľa účtovných dokladov bolo zistené, že odporca faktúry navrhovateľovi nezaplatil. Tým porušil svoju zmluvnú povinnosť, preto navrhovateľ faktúrou č. XXXXXXXXXXXX, splatnou dňa 25. Decembra 2011 vyúčtoval odporcovi zmluvnú pokutu vo výške 248,95 eur, ktorá je predmetom tohto konania.

Odporca sa k návrhu navrhovateľa písomne nevyjadril.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov a to návrhu na začatie konania zo dňa 1. Decembra 2014, Zmluvou o pripojení FIX zo dňa 28. Septembra 2007, Dodatkom k zmluve o pripojení zo dňa 9. Septembra 2009, Zmluvou o postúpení pohľadávok, faktúrou č. XXXXXXXXXXXX, správami o zisťovaní pobytu odporcu, ostatným spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

Dňa 20. Novembra 2013 bola medzi spoločnosťou Slovak Telekom, a. s. ako postupcom a navrhovateľom v tomto konaní uzatvorená Zmluva o postúpení pohľadávok, na základe ktorej pohľadávka uplatnená v tomto konaní bola postúpená na navrhovateľa v tomto konaní, čím mal súd za preukázanú jeho aktívnu vecnú legitímáciu. Postúpenie pohľadávky bolo odporcovi oznámené listom zo dňa 2. Decembra 2013.

Dňa 28. Septembra 2007 bola medzi spoločnosťou T-Mobile Slovensko, a. s. a odporcom uzatvorená Zmluva o pripojení FIX, na základe ktorej bol odporcovi poskytnutý program služieb FIX 300.

Dňa 9. Septembra 2009 bol medzi spoločnosťou T-Mobile Slovensko, a. s. a odporcom uzatvorený Dodatok k zmluve o pripojení FIX, na základe ktorého bol odporcovi poskytnutý program služieb FIX 16 pri minimálnom mesačnom zmluvnom dobití 16 eur. Zároveň mu bol poskytnutý mobilný telefón SONY ERICSSON W395, pri maximálnej kúpnej cene mobilného telefónu 9 eur, dobe viazanosti 25 mesiacov. V tabuľke č. 1 tohto dodatku bola dojednaná zmluvná pokuta vo výške 248,95 eur a minimálny program služieb poskytnutý odporcovi zo strany právneho predchodcu navrhovateľa bol FIX 16.

Predmetom Dodatku zo dňa 9. Septembra 2009 bolo:

1. a/ aktivácia programu služieb uvedeného v tabuľke č. 1, b/ záväzok podniku zabezpečiť účastníkovi predaj zľavneného mobilného telefónu bližšie špecifikované v tabuľke č. 1, c/ záväzok účastníka riadne a včas platiť cenu služieb podniku podľa zvoleného programu služieb a dodržiavať povinnosti v súlade so Zmluvou o pripojení FIX, všeobecnými podmienkami poskytovania predplatenej verejnej elektronickej komunikačnej služby, d/ záväzok účastníka včas a riadne pravidelne realizovať zmluvné dobíjanie podľa bodu 3.1. obchodných podmienok, e/ v prípade, ak účastník nesplnil svoju povinnosť zrealizovať pravidelné zmluvné dobíjanie podľa bodu 1 písm. d/ tohto dodatku, záväzok účastníka realizovať zmluvné dobíjanie za zúčtovanie obdobie nasledujúceho po zúčtovacom období v ktorom účastník porušil svoju povinnosť zrealizovať pravidelné zmluvné dobíjanie v lehote do 20 kalendárnych dní, f/ záväzok podniku poskytovať účastníkovi, ktorý si v súvislosti s týmto dodatkom aktivoval alebo pokračuje vo využívaní programu služieb FIX 12 alebo programu služieb FIX 16 a zároveň využil ponuku podniku na zakúpenie zľavneného mobilného telefónu spojenú s prevzatím záväzku viazanosti po dobu 24 mesiacov zabezpečiť pravidelné dobíjanie kreditu na SIM karte.

2. Účastník sa zaviazal, že odo dňa účinnosti tohto Dodatku do uplynutia doby viazanosti uvedenej v tabuľke č. 1 tohto dodatku, ktorá začína plynúť od 1. dňa zúčtovacieho obdobia nasledujúceho po dni účinnosti tohto dodatku nepožiadala o vypojenie SIM karty z prevádzky a že sa nedopustí takého konania a ani neumožní také konanie, na základe ktorého by podniku vzniklo právo zrušiť Zmluvu o pripojení FIX odstúpením od nej alebo právo vypovedať Zmluvu o pripojení FIX z dôvodov porušenia povinnosti zo strany účastníka. V bode 3 tohto dodatku je účastník povinný uhradiť podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 tohto dodatku.

3. V prípade porušenia akejkoľvek povinnosti uvedenej v bode 1 písm. c/, v bode 2 tohto dodatku alebo v článku 3 bod 3.6. všeobecných podmienok alebo v článku 5 bod 5.2. písm. a/ všeobecných podmienok, v dôsledku ktorých dôjde k následnému vypojeniu SIM karty zo strany podniku je účastník povinný uhradiť podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke tohto dodatku. V prípade žiadosti účastníka o vypojenie SIM karty z prevádzky v zmysle bodu 2 tohto dodatku, je zmluvná pokuta podľa predchádzajúcej vety splatná okamihom doručenia žiadosti o vypojenie SIM karty z prevádzky podniku.

Faktúrou č. XXXXXXXXXXXX vyúčtoval právny predchodca navrhovateľa odporcovi zmluvnú pokutu vo výške 248,95 eur. Faktúra bola splatná dňom 25. Decembra 2011.

Vykonaným šetrením súdu sa nepodarilo zistiť pobytu odporcu, preto mu súd uznesením č. k. 7C 36/2015 zo dňa 13.7.2015 ustanovil opatrovníka R. M., súdnu tajomníčku Okresného súdu Vranov nad Topľou postupom podľa § 29 ods. 2 O.s.p. na jeho zastupovanie v tomto konaní.

Navrhovateľ svoj návrh na zaplatenie zmluvnej pokuty vyúčtovanej odporcovi faktúrou č. XXXXXXXXXXXX, splatnou dňa 25. Decembra 2011 na celkovú sumu 248,95 eur právne zdôvodnil ako porušenie povinnosti odporcu platiť podniku riadne a včas za služby, ktoré mu podnik vyfakturoval. Odporca svoju zmluvnú povinnosť porušil tým, že faktúry nezaplatil, resp. nedobíjal si zmluvne dohodnutý kredit, v dôsledku čoho bol deaktivovaný a podniku vznikol nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty.

S poukazom na § 200 ea/ v spojení s § 115a ods. 2 O.s.p., keďže sa jedná o drobný spor, ktorého hodnota neprevyšuje 1 000 eur, súd vec prejednal bez nariadenia pojednávania.

Na základe takto zisteného skutkového stavu, súd právne uzatvára:

Podľa ustanovenia § 544 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v platnom znení (ďalej len „Občiansky zákonník“), ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda. Zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia. Ustanovenia o zmluvnej pokute sa použijú aj na pokutu určenú pre porušenie zmluvnej povinnosti právnym predpisom (penále).

Podľa ustanovenia § 545a Občianskeho zákonníka, neprimerane vysokú zmluvnú pokutu môže súd znížiť s prihliadnutím na hodnotu a význam zabezpečovanej povinnosti. Ak veriteľ nie je oprávnený požadovať náhradu škody spôsobenej porušením povinnosti, na ktorú sa zmluvná pokuta vzťahuje, súd prihliadne aj na výšku škody, ktorá porušením povinnosti vznikla, a na to, o koľko zmluvná pokuta presahuje rozsah vzniknutej škody.

Rozsudkom Okresného súdu Bardejov č. k. 4C/174/2011-21 zo dňa 30.11.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 3Co/26/2012 zo dňa 23.05.2012 bola zmluvná pokuta rovnakého významu vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Obdobne aj vo veci Okresného súdu Bardejov č. k. 4C/162/2011-28 zo dňa 06.12.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 16Co/32/2012-46 zo dňa 15.03.2012.

Podľa ustanovenia § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje, alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

Ustanovenie § 53a Občianskeho zákonníka je dôsledkom transpozície smernice Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica“), ktorá v čl. 7 ods. 1 ukladá členským štátom zabrániť súvislému používaniu neprijateľných zmluvných podmienok: „Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.“

S ohľadom na relevantnú judikatúru Súdneho dvora Európskej únie by nemali byť žiadne pochybnosti o povinnosti súdu zbaviť spotrebiteľa neprijateľnej zmluvnej podmienky a jej poškodzujúcich účinkov: „Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa, a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“ (čl. 6 ods. 1 smernice). Ustanovenie čl. 6 ods. 1 smernice sa má považovať za kogentné ustanovenie a ochrana pred neprijateľnými podmienkami sa má poskytnúť v režime pravidiel verejného poriadku (bod 50 uznesenia Súdneho dvora č. C-76/10 vo veci POHOTOVOSŤ / T.), teda pravidiel, na ktorých rešpektovaní musí štát bezvýhradne trvať a ktorých rešpektovanie je povinný vždy a za každých okolností vyžadovať.

Ustanovenie § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka zakazuje dodávateľovi používať zmluvnú podmienku, ktorá bola právoplatne súdom vyhlásená za neprijateľnú. Takáto zmluvná podmienka je neplatná (podľa ustanovenia § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, pričom ide o absolútnu neplatnosť). Jej ďalším používaním dodávateľ vytvára protiprávny stav, navyše zákonom explicitne zakázaný, a priznanie plnenia z takejto zmluvnej podmienky je v priamom rozpore so zákonom. Ak by súd priznal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, išlo by o tolerovanie pokračujúceho protiprávneho stavu zo strany súdu a popieranie vysokého záujmu Európskej únie a práva Európskej únie na ochrane práv spotrebiteľa. Zákaz používania vychádzajúci z právoplatného rozsudku súdu sa týka celého textu predmetnej zmluvnej pokuty a zmluvnej podmienky ako celku, a preto nemôže ísť len o čiastočnú

neplatnosť zmluvnej pokuty. Súd ako orgán členského štátu Európskej únie je pri poskytovaní ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami povinný ex officio skúmať, či voči spotrebiteľovi nie je uplatňované plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, a to aj z takej, ktorú súd už skôr judikoval (§ 53a Občianskeho zákonníka). Plnenie z takejto podmienky navyše vždy zakladá bezdôvodné obohatenie (§ 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka; „z neplatného právneho úkonu“). Navyše zmluvnú pokutu uplatňovanú z absolútne neplatného zmluvného dojednaní nemožno zmoderovať, pretože tomu bráni jej neplatnosť. Zníženie zmluvnej pokuty podľa všeobecného ustanovenia § 545a Občianskeho zákonníka sa môže týkať iba platne uzavretej zmluvnej pokuty.

Zákaz ďalšieho používania neprijateľnej podmienky v demokratickej spoločnosti by mal byť samozrejým a rešpektovaný subjektmi práva ipso facto. Ak existuje zákonná povinnosť zdržať sa protiprávneho konania (v podobe používania neprijateľnej zmluvnej podmienky) je oprávnené očakávať, že dodávateľ bude právnou povinnosťou rešpektovať a od spotrebiteľov nebude požadovať plnenie v rozpore s dobrými mravmi, majúce svoj základ v neprijateľnej zmluvnej podmienke. Takéto - prirodzene anticipované konanie - je nielen prejavom rešpektu k právu, k hodnotám právneho poriadku a zásadám súkromného práva, ale osobitne prejavom konania v súlade s dobrými mravmi (§ 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa) a v súlade s povinnosťou odbornej starostlivosti (§ 2 písm. u) zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa).

Ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vychádza z predpokladu, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a z hľadiska vyjednávacej pozície v slabšom postavení a má spravidla na výber buď zmluvu vopred naformulovanú dodávateľom akceptovať so všetkými formulárovými klauzulami alebo ju odmietnuť. Možnosť zmeny štandardných podmienok zo strany spotrebiteľa je len iluzórna a je zrejmé, že ide o rovnosť len formálnu. Aby sa dosiahla faktická rovnosť, je to možné dosiahnuť len vonkajším zásahom (porov. rozsudky Mostaza Claro, C 168/05, bod 25, Océano Grupo Editorial SA C 240/98-C 244/98).

Zmluvné podmienky dohodnuté v Dodatku sú pre rozpor s ustanovením § 53 Občianskeho zákonníka neplatné, pretože spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech odporcu ako spotrebiteľa. Zmluvné podmienky ohľadom zmluvnej pokuty, ktoré boli vyhlásené za neprijateľné, neboli individuálne dojednané, čo vyplýva aj z rozhodovacej činnosti súdu, ktorý rieši stovky sporov, kde vystupuje navrhovateľ alebo jeho právny predchodca a uplatňuje si právo na zaplatenie zmluvnej pokuty. Dodatky k zmluvám o pripojení sa líšia svojim obsahom len v údajoch o spotrebiteľovi, aktivovaných službách, type mobilného telefónu, kúpnej cene mobilného telefónu, dobe viazanosti a zmluvnej pokute. Tieto zmluvy sú formulárovými zmluvami, do ktorých sa údaje dopisujú. Navrhovateľ v konaní nepreukázal, že by boli zmluvné podmienky individuálne dojednané.

Odporca ako spotrebiteľ sa Dodatkom k Zmluve o pripojení zaviazal zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 248,95 € za akékoľvek porušenie povinností, pričom nebola dohodnutá zmluvná pokuta pre právneho predchodcu navrhovateľa v prípade, že by on porušil ustanovenia zmluvy. Táto okolnosť spôsobuje nerovnováhu v zmluvných vzťahoch a jej neprijateľnosť, čo spôsobuje jej neplatnosť.

Dohodnutá zmluvná podmienka navyše zaväzuje odporcu zaplatiť zmluvnú pokutu počas celej doby viazanosti, aj v tom prípade, ak by odporca porušil zmluvu hoci v posledný deň viazanosti. Zmluvná pokuta teda nebola odstupňovaná, ale mala sa uplatniť v plnej výške pri hocikakom porušení povinností a v hociktorom čase od uzavretia zmluvy do uplynutia doby viazanosti. Takéto dojednanie je v rozpore s ustanoveniami § 52 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka. Navrhovateľ teda nemal právo na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 248,95 €, keďže si ju uplatňoval na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky.

Súd nepopiera význam zmluvnej pokuty, avšak v konkrétnom prípade sa jednalo o formulárovú zmluvu, kde zmluvná pokuta bola zapracovaná v texte zmluvy a odporkyňa nemohla ovplyvniť zmluvný vzťah v prípade, že sa rozhodla zmluvu uzavrieť. Zmluvná podmienka, a to zmluvná pokuta, nebola individuálne dojednaná. Vzhľadom na to, že zmluvná pokuta postihovala odporkyňu vždy pri porušení zmluvnej povinnosti bez ohľadu na časové hľadisko, takáto zmluvná podmienka bola neprijateľná, a preto nemohla byť poskytnutá ochrana navrhovateľovi v podobe priznania zmluvnej pokuty.

Zmluvná pokuta, ktorá plní funkciu paušalizovanej náhrady škody, je aj sankciou. Spôsob jej dojednaní a jej výška však musí plne rešpektovať zásadu rovnosti právneho vzťahu ako aj princíp proporcionality.

Právny predchodca navrhovateľa ponúka svoje služby spotrebiteľom prostredníctvom štandardných zmlúv, ktoré má vopred pripravené a v ktorých spotrebiteľia zmluvné podmienky nemôžu ovplyvniť. Podmienky, za akých dodávateľ dohoduje zmluvnú pokutu v štandardných zmluvách, poškodzujú spotrebiteľa. V štandardných formulárových zmluvách totiž dodávateľ pre spotrebiteľa v neprehľadnej, zložito formulovanej a miniatúrnymi písmenami písanej forme zapracuje také zmluvné dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých dodávateľ predpokladá, že uniknú pozornosti spotrebiteľa.

Výrok o trovách konania sa opiera o ustanovenie § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Neúspešnému navrhovateľovi nevzniklo právo na náhradu trov konania a úspešnému odporcovi žiadne trovy konania nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Prešov.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu _____ ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.